

خلاصه گزارش
«راهکارهای بهبود رتبه ایران در گزارش انجام کسب و کار بانک جهانی»
۵. نماگر شروع یک کسب و کار»

معاونت پژوهش‌های اقتصادی
دفتر: مطالعات اقتصادی
شماره مسلسل: ۱-۲۲۰۱۳۶۸۷
تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۴/۱۱

گزارش‌های سالیانه «سهولت انجام کسب و کار» که از سال ۲۰۰۵ توسط بانک جهانی منتشر می‌شود، با رصد وضعیت ۱۰ فرآیند مختلف کسب و کار، کشورها را رتبه‌بندی می‌کند. جایگاه ایران در این گزارش‌ها در سال‌های گذشته به تدریج بدتر شده به گونه‌ای که براساس گزارش سال ۲۰۱۴ بانک جهانی، رتبه جمهوری اسلامی ایران ۱۵۲ از ۱۸۹ کشور بوده است. با توجه به وضعیت نامناسب جمهوری اسلامی ایران در گزارش مذکور، گروه کسب و کار مرکز پژوهش‌های مجلس، پروژه‌ای مطالعاتی با هدف «بهبود رتبه ایران در گزارش انجام کسب و کار» را آغاز کرد. در این پروژه، با به‌کارگیری روش‌های کتابخانه‌ای و پیمایشی، مجموعه‌ای از راهکارها و پیشنهادهای اصلاحی، حذف یا وضع قوانین، مقررات و رویه‌های اجرایی به منظور دستیابی به جایگاه اول منطقه سند چشم‌انداز در هر نماگر، با فرض ثبات وضعیت همه کشورها براساس گزارش ۲۰۱۴ بانک جهانی ارائه شده است. در بخشی از مطالعات نیز انطباق مندرجات گزارش‌های بانک جهانی در خصوص ایران با واقعیات موجود در کشور مورد بررسی قرار گرفت. نکته قابل توجه، اختلاف فاحش اطلاعات مورد استفاده بانک جهانی برای تعیین وضعیت و رتبه ایران، با اطلاعات صحیح و واقعی است به طوری که گام نخست برای بهبود رتبه کشور، اصلاح اشتباهاتی است که به دلیل ارائه اطلاعات ناقص و یا قدیمی از طریق پرسش‌شوندگان منتخب بانک جهانی به واشنگتن رسیده است.

براساس مطالعه شروع یک کسب و کار^۱ شرکت مورد بررسی بانک جهانی در ایران به جای «سهامی خاص» باید شرکت «با مسئولیت محدود» در نظر گرفته می‌شده است. با این فرض و انجام راستی‌آزمایی، مراحل شروع یک کسب و کار در ایران ۶ مرحله و زمان مورد نیاز ۱۱ روز است. همچنین هزینه مربوط به فرآیندهای ثبت شرکت در اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۳، ۱۱۰,۵۰۰ تومان معادل ۰/۶ درصد درآمد سرانه بوده است.^۲ در صورت ارسال اطلاعات جدید و صحیح به بانک جهانی، رتبه ایران براساس گزارش انجام کسب و کار بانک جهانی ۲۰۱۴ از ۱۰۷ به ۶۵ جهان بهبود خواهد یافت. در جدولی که در ادامه می‌آید، راهکارهای قانونی، مقرراتی و اجرایی به منظور دستیابی ایران به جایگاه اول منطقه سند چشم‌انداز در گزارش انجام کسب و کار بانک جهانی در نماگر شروع یک کسب و کار ارائه شده است. تنها با اصلاح ماده (۴۸۱) لایحه تجارت و تأکید بر امکان ثبت شرکت با مسئولیت محدود بدون سرمایه و با فرض ثبات وضعیت سایر کشورها مطابق گزارش ۲۰۱۴ بانک جهانی و اصلاح اشتباهات مندرج در گزارش ایران، رتبه کشور از ۶۵ به ۲۹ بهبود می‌یابد.

۱. مشخصات گزارش تفصیلی بدین شرح است: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی؛ گروه مطالعات محیط کسب و کار)، «راهکارهای بهبود رتبه ایران در گزارش انجام کسب و کار بانک جهانی ۵. نماگر شروع یک کسب و کار»، شماره مسلسل ۱۳۶۸۷، خردادماه ۱۳۹۳.
۲. درآمد سرانه ایران در گزارش ۲۰۱۴ بانک جهانی، ۷۲۱۱ دلار درج شده و محقق نرخ ارز تاریخ ۱۳۹۳/۲/۱۰ بانک مرکزی را برای محاسبه در نظر گرفته است.

جدول راهکارهای قانونی، مقرراتی و اجرایی پیشنهادی برای بهبود رتبه ایران در نماگر شروع کسب و کار
در گزارش بانک جهانی

عنوان	کوتاه مدت	میان مدت	بلند مدت
راهکارهای قانونی	<p>- اصلاح ماده (۴۸۱) لایحه تجارت و تأکید بر امکان ثبت شرکت با مسئولیت محدود بدون سرمایه</p> <p>- الزام دستگاه‌های اجرایی به مراجعه به پایگاه‌های اینترنتی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و روزنامه رسمی به جای استعلام از مرجع ثبت شرکت‌ها و اصلاح ماده (۱۲۷) لایحه تجارت</p>	<p>- تدوین و ابلاغ قانون بازرنگری و بازنویسی شده «ثبت شرکت‌ها» با توجه به نیازهای امروز و در نظر گرفتن قوانین تجارت، تجارت الکترونیک، اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، برنامه پنجم توسعه، قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و...</p> <p>- حذف الزام به پرداخت مالیات دو در هزار حق تمبر در زمان تأسیس شرکت در ماده (۴۸) قانون مالیات‌های مستقیم</p>	
راهکارهای مقرراتی	<p>- اصلاح یا لغو بخشنامه «شرایط مدیریت در شرکت‌های تجاری» ابلاغ شده در آذرماه ۱۳۹۰</p> <p>- اصلاح «بخشنامه ۹۲/۴۶۴۷۲ مورخ ۱۳۹۲/۳/۱۲ راجع به اعلام مدارک و مستندات لازم برای ثبت تأسیس شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجاری به منظور ایجاد یک رویه واحد» درخصوص گواهی سوء پیشینه</p> <p>پیشنهاد می‌شود ضمن تهیه دستورالعملی، مواردی که در فرآیند تقاضای تأسیس، نقص محسوب می‌شود و مواردی که منجر به رد فوری درخواست تأسیس می‌شود مشخص شده و مهلت رفع نقص و ضمانت اجرای عدم رفع نقص مانند آنچه در قانون آیین دادرسی مدنی درخصوص دادخواست وجود دارد، تعیین و به اطلاع متقاضیان ثبت شرکت برسد</p>		
راهکارهای اجرایی	<p>- ایجاد ارتباط الکترونیکی بین مرجع ثبت شرکت‌ها و روزنامه رسمی و همچنین روزنامه‌های کثیرالانتشار جهت ارسال محتوای آگهی‌های قانونی به منظور کاهش زمان هزینه هم برای دستگاه‌های اجرایی و هم برای متقاضیان</p> <p>- جایگزینی مکاتبات اینترنتی به جای رویه‌های مبتنی بر کاغذ</p> <p>- حذف مدرک تصویر برابر اصل مدارک احراز هویت و جایگزینی آن با ارتباط سامانه‌ای بین سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و اداره سجل کیفری (که هر دو زیرمجموعه قوه قضائیه هستند) و اسناد الکترونیک</p>	<p>- اجرای کامل فرآیند ثبت شخص حقوقی بر پایه امضای الکترونیکی</p> <p>- فراهم شدن امکان ثبت اطلاعات کارگاه و کارکنان در سازمان تأمین اجتماعی بدون نیاز به مراجعه حضوری از طریق ارسال اطلاعات به صورت اینترنتی</p>	

